

STEKKIE

VOOR IEDEREEN
EEN PLEK OM TOT
BLOEI TE KOMEN

In memoriam Aranka Goyert

Op 4 januari 2022 overleed Aranka Goyert. Zij werd 80 jaar. Aranka heeft een belangrijke rol gespeeld in een moeilijke periode in de geschiedenis van De Regenboog Groep. Aranka Goyert (1941) was oud-gedeputeerde van Noord-Holland en vier jaar Eerste Kamerlid voor het CDA. In haar werkzame leven was zij vooral actief en deskundig op het gebied van de arbeidsvoorziening, onder meer als arbeidsbemiddelaar, directeur van een Gewestelijk Arbeidsbureau (als eerste vrouwelijke directeur!).

In 2002 werd zij door het toenmalige stichtingsbestuur van de Regenboog gevraagd om te adviseren over een aanzienlijke tegenstelling die was ontstaan tussen het bestuur en de ondernemingsraad. De verhoudingen waren zo gespannen dat de ondernemingsraad en de overgebleven MT-leden het vertrouwen in het bestuur hadden opgezegd.

Het advies dat zij uitbracht was helder en niet mis te verstaan: er was geen andere oplossing dan dat het hele bestuur moest aftreden. En dat gebeurde. In de situatie die toen volgde vormde ze in samenspraak met de mensen in de organisatie een nieuw stichtingsbestuur. Ze bleef acht jaar lang voorzitter van het bestuur dat na twee jaar werd omgevormd in een raad van toezicht. Aranka was een moedige

vrouw met een groot hart voor burgers in een kwetsbare positie, die veel kracht putte uit haar geloof. Ze was bescheiden, had oog voor de mensen om haar heen en een onmiskenbaar gevoel voor humor. Zo heeft ze voor de Regenboog de basis kunnen leggen voor de lange en stabiele periode die erna volgde. 🌈

Tekst: Clemens Blaas | Fotografie: Hans Kouwenhoven

Colofon

Meeleven wordt vier keer per jaar uitgegeven door De Regenboog Groep
ISBN 13840607

De Regenboog Groep

Droogbak 1-d
1013 GE Amsterdam
020 531 76 00
www.deregenboog.org
info@deregenboog.org

Hoofredactie, beeldredactie en coördinatie

Mila van Egmond

Redactie

Nicolline van der Spek, Jola Gosen,
Joost Slis, Clemens Blaas,

Dion Kramer, Iva Venneman, Hans
Wijnands, Mila van Egmond, Jolanda
van Benthem, Lorianne van Gelder

Eindredactie

Marc van Bijsterveldt

Coverfoto

Merlijn Michon

Fotografie / Beeld

Merlijn Michon, Hans Kouwenhoven,
Jola Gosen, Walter Etty,
Vincent Fitz-Jim, Guus Dubbelman,
Tobias de Haan, Marlise Steeman,
Joost Slis, Tessa Posthuma de Boer,
Peter van Loon, Eva Plevier,
Wessel Haaxman

Design

Studio Onward

Druk

Drukkerij Schuttersmagazijn

Disclaimer

De in dit magazine gepresenteerde informatie is in samenspraak met en met toestemming van de geraadpleegde bron tot stand gekomen. Samensteller De Regenboog Groep aanvaardt dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor onjuistheden anders dan spel- of interpunctiefouten.

Nieuwsbrief ontvangen?

deregenboog.org/nieuwsbrief

Doneren? Scan de QR-code!

NL79 TRIO 0379 3155 64

Contactpersoon donateurs

Jola Gosen, 020 531 76 00

 De Regenboog Groep Amsterdam
 regenboog020
 De Regenboog Groep

Meeleven niet meer ontvangen?

Of liever digitaal? Stuur een mail naar info@deregenboog.org of bel 020 531 76 00

Stekkie

Een eigen stek. Iedereen die een dak boven zijn hoofd heeft, weet hoe fijn dat is. Thuiskomen is tot rust komen. Opladen. Helaas is een huis voor jezelf niet vanzelfsprekend. Zeker in Amsterdam is de woningnood groot. De gemeente is aan zet, maar bouwen duurt lang. Wij doen ondertussen wat we kunnen. We slaan bruggen door creatieve en tijdelijke woonoplossingen te vinden in sloop- en renovatiewoningen, leegstaande kantoren, hotels. En bij Amsterdammers thuis. Dit doen we omdat we ons het lot aantrekken van mensen die nergens terecht kunnen en zonder woning dreigen af te glijden. De man die wel een baan heeft, maar geen woning en noodgedwongen in zijn auto moet slapen. De pas gescheiden vrouw met twee jonge kinderen die geen sociale huurwoning kan vinden. En ook de vluchteling uit een oorlogsgebied.

In 2022 hebben we een recordaantal mensen onderdak gegeven. Om te beginnen ruim 1.100 Oekraïners. Mede dankzij een groot aantal vrijwilligers is het ons gelukt in korte tijd deze groep vluchtelingen te huisvesten. Net als tijdens de lockdowns, toen mensen zonder huis een plek binnen nodig hadden. Ook hebben we in 2022 voor ruim 340 economisch daklozen onderdak kunnen regelen; dit zijn mensen

die geen vaste verblijfplaats hadden, maar gelukkig (nog) niet op straat hoefden te slapen. Door een woning voor twaalf maanden kregen ze rust. Ademtpauze.

Vandaar een jaarverslag dat STEKKIE heet. Iedereen wil een plek in de stad, om te wonen, te werken, te leven. In dit jaarverslag tekenen we verhalen op langs de levensloop van een stek: aarde, licht, groei en bloei. Waar kun je landen, wortelen, aarden, ergens in het volle licht? Wie geeft je de kans om te groeien, jezelf te ontwikkelen, tot bloei te komen? Mijn wens is: voor iedereen een plek, een stek, van waaruit iets moois kan groeien. 🌈

Hans Wijnands
directeur

Inhoudsopgave

Aarde	4
Licht	14
Groei	26
Bloei	34

Aarde

Gewichtloos, stuurloos, rusteloos. Tollend om zijn eigen as in een ruimte zonder richting. Overgeleverd aan de grillen van de ongrijpbare leegte. Verlangend naar hechting, een bodem onder het bestaan.

Amsterdam is ons stekkie. We hebben er een netwerk van mensen om ons heen. We mogen de stad mee vormen. We zijn er geworteld. Niet iedereen die in Amsterdam leeft voelt de aarde onder de voeten. Duizenden Oekraïners die hun geboortegrond hebben verlaten proberen er een bestaan op te bouwen. Burgers uit andere EU-landen komen hier soms niet verder dan de straat, omdat ze geen gebruik mogen maken van voorzieningen zoals zorg, uitkering of sociale huisvesting. Mensen zonder papieren proberen zelfs bewust onzichtbaar te zijn. Ze zijn rechteloos. Niemand mag weten dat ze hun voeten op Nederlandse bodem hebben.

Lees meer over het belang van een plek waar je mag zijn in het thema Aarde. →

We hebben ruim **1.100 Oekraïners** opgevangen

1.684 EU burgers hebben ondersteuning gekregen

25 jaar ongedocumenteerd In Nederland

Het reilen en zeilen van een opvang voor Oekraïense vluchtelingen

De oorlog in het met hand en tand tegen Rusland verdedigende Oekraïne bracht een grote vluchtelingenstroom op gang, waaronder in de richting van Amsterdam. Samen met de gemeente en hulpverlenende organisaties HVO-Querido, het Rode Kruis en het Leger des Heils vingen wij hen hier op.

In totaal runde De Regenboog Groep in 2022 tien verschillende locaties waar we de opvang van ruim 1.100 uit Oekraïne gevluchte mensen verzorgden. Dat deden we onder meer in hotels, op boten en in leegstaande panden. Zo ook in een oud schoolgebouw. In dit artikel lees je hoe dat in het begin ging.

Een vader en moeder met allebei een kleintje op de arm lopen zoekend rond: "Do you have a buggy for us?" De beveiligiger wijst: "Yes, over there, you can pick one." Bij de ingang staan zes blinkend mooie kinderwagens te wachten, dus voegt hij er met een vrolijke knipoog aan toe: "Do you wanna take a test drive?" Het stel lacht vriendelijk, maar blijft gelaten. Dit typeert de algehele sfeer bij opvanglocatie de 'Oude Kleine Kapitein', genoemd naar de basisschool die er eerst zat. De Oekraïense mensen die er verblijven zijn enorm dankbaar, maar waren liever ergens anders geweest: 'thuis'. Dan lijkt gelatenheid logisch, en is een lach knap.

Daphne, ons locatiehoofd van inloophuis Blaka Watra, runt deze vluchtelingenopvang met 110

plekken. Ook is ze met twee anderen steeds betrokken bij de opstart van nieuwe door de Regenboog te verzorgen locaties voor Oekraïense vluchtelingen. Zij neemt ons een middag op sleeptouw. Eerst kletsen we buiten even wat.

Andere taal

Wat komt er allemaal kijken bij de opstart van zo'n locatie? Daphne: "Je begint met het vormen van een team. Dat betekent: een hoofd aanstellen en medewerkers en vrijwilligers verzamelen. Daarbij moet je rekening houden met een minimum aantal BHV'ers. Je regelt de faciliteiten, zoals waar het eten vandaan komt, en vraagt het opstartpakket aan bij het secretariaat. Daarin zitten dingen als een laptop, telefoon, sleutelhangers en allerlei kantoorartikelen. Verder koppel je een kraamzorg en huisarts aan de locatie. De meeste mensen willen graag meteen een dokter zien. Dat geeft misschien een gevoel van veiligheid, dat alles oké is, en vaak hebben mensen medicatie nodig. Ook zijn er altijd onverwachte dingen. Zo was op deze locatie de verbouwing vertraagd en kwamen er opeens veel mensen met een gehoorbeperking. Dus regelden wij een doventolk. Toen bleek Oekraïense doventaal heel anders te zijn dan Nederlandse doventaal. Daar loop je dan toch tegenaan."

Huisduif

Bij de Oude Kleine Kapitein zijn huisdieren eveneens welkom. Dit levert volgens Daphne soms grappige situaties op. “Vanuit de centrale instroomlocatie werd ik gebeld dat er mensen met een duif stonden, of die ook mochten komen. ‘Ja hoor, kom maar op.’ Dus nu hebben we honden, katten en zelfs een huisduif. Wij regelen dat alle dieren worden gevaccineerd. De meeste spullen voor de dieren hebben we van de Dierenambulance gekregen.”

98 telefoontjes en 27 appgesprekken

Wat doet Daphne hier op een gemiddelde dag? Terwijl deze vraag wordt gesteld, wijst een vrijwilliger haar op de steeds groter wordende plas voor het gebouw. Daphne: “Omdat de pomp kapot is, moet het vieze water vijf keer per dag worden afgezogen, anders overstromen de toiletten. Ze hadden al geweest moeten zijn.” Daphne loopt even weg om te bellen. Als ze terugkomt zegt ze: “Alle losse eindjes aan elkaar knopen.” Het is het antwoord op de vraag over haar gemiddelde dag. “Laatst heb ik een keer geteld en kwam ik op één dag op 98 telefoontjes en 27 appgesprekken.” Dan komt een bewoonster met haar armen omhoog, maar lachend, op Daphne af: “Water is coming out!” Daphne: “I think they’re on their way.”

Als Daphne vervolgens vertelt dat er ook veel contact is met de wijkagent, komt er een busje

met twee enthousiast zwaaiende agenten voorbij rijden. “Hey, toevallig”, lacht Daphne. Het is een bijna immer aanwezige lach die haar gezicht toch onmiskenbaar verlaat bij de volgende vraag: of ze ook met de bewoners praat? “Ik heb gewoon geen tijd om dat écht goed te doen en dat vind ik heel jammer. Dat doen de medewerkers en vrijwilligers meer, en als zij iets niet weten, komen ze bij mij.”

Vrijwilligers

Welke werkzaamheden verrichten vrijwilligers verder allemaal? Daphne: “We hebben vrijwilligers voor het keukenwerk, de boodschappen ...” Alsof iemand ermee speelt, komen twee opgewekte buurtbewoners Daphne een pinpas teruggeven. Hisko en Jelte zijn terug van de supermarkt. Na een praatje met hen vervolgt Daphne: “Eigenlijk doen vrijwilligers hier van alles: spullen uitsorteren, tolken, spelletjes spelen, een luisterend oor bieden, bij de receptie zitten. Veel vrijwilligers doen ook iets speciaals, zoals yogales geven. En enkele creatievelingen van Thuishaven Collectief zijn alles aan het aankleden. Met meubels, planten, lampen, kleden, schilderijen en van alles wat ze zelf maken. Een bewoonster die meubelmaakster is, helpt hen hierbij door de bouwtekeningen te maken.”

Soep

Zijn er dingen die Daphne zelf graag zou willen delen? “Ik vind het vooral aangrijpend als mensen alleen komen, zonder familie. Dan vraag ik me af hoe dat kan. Zo is een jongen die doof is hier helemaal alleen. Dat moet een moeilijke reis zijn geweest. Wat ik mooi vind, is dat de bewoners van alle opvanglocaties heel veel meehelpen. Met sjouwen, koken, schoonmaken, klussen en noem maar op... Een vrouw die kapster is, voorziet nu iedereen van een knipbeurt hier. En iets grappigs: ‘een dag zonder soep is geen dag voor Oekraïners’, en dan heb ik het niet over zo’n groen zakje. Elke dag maken een paar vrouwen soep voor het hele huis. Die is dan voor de volgende dag, want dan smaakt ‘ie lekkerder. Dat doen ze graag, anders krijgen ze van ons een broodje kaas.” Daphne lacht er hartelijk bij. Het zijn mooie cultuurverschillen.

Toekomstperspectief in duigen

Verder vertelt Daphne dat veel Oekraïners vooral

“Vrijwilligers doen hier van alles: boodschappen, tolken, een luisterend oor bieden...”

graag willen werken. “Maar daar moet wel het een en ander voor in orde zijn. Nu is het wachten op het verkrijgen van een burgerservicenummer en leefgeld. Daar zijn mensen gestrest over: dat ze opeens een leven moeten opbouwen zonder geld. Hun toekomstperspectief is compleet in duigen gevallen en dan ben je ook nog eens in een land waar je de taal niet spreekt. Gelukkig organiseert maatschappelijk werk bijeenkomsten die hier heel waardevol voor zijn.”

Rennen, vliegen, springen

Dan staat er iemand van het Leger des Heils voor Daphne haar neus. “Oh ja, zij komen een gezin brengen dat met hun hond niet in een andere opvang mag. Even regelen.” Als Daphne zich kort daarop weer laat zien, treft een buurtbewoner haar ook. Hij wil de tafeltennis- en voetbaltafel van zijn overleden broer deze zaterdag komen brengen. Daphne reageert er heel enthousiast op en met zijn blik verradt de weldoener de emotie die dit in hem opwekt. Wanneer hij weer op de fiets stapt en een Thuishaven Collectief-vrijwilliger Daphne denkt te vangen, rent ze op haar slippers achter een vrachtwagentje van kringloopwinkel Rataplan aan. “Hier, hier, hier!”, zwaait ze. De chauffeur was namelijk al drie keer tevergeefs voorbij gereden. Ook daarvan was Daphne in de tussentijd op de hoogte gesteld.

“Ik vind het vooral aangrijpend als mensen alleen komen, zonder familie. Dan vraag ik me af hoe dat kan.”

Tijd

In een treintje van bewoners, Thuishaven Collectief-vrijwilligers en vanzelfsprekend Daphne, worden de kringloopmeubels naar de juiste plek getild. De handen nauwelijks weer vrij, krijgt Daphne de vraag of er zich ook een psycholoog onder de vrijwilligers bevindt. Ze zegt dit zo even met de persoon in kwestie te regelen, eerst wil ze nog de oude gymzaal laten zien. Onder de basketbalnetten vertelt ze dat het ontbijt en de lunch hier zijn en het avondeten 's avonds tussen zes en acht op de boot een paar honderd meter verderop. Daar wordt ook een vluchtelingenopvang gerund door de Regenboog, voor 160 Oekraïners. Overigens is de zes op de klok inmiddels ruimschoots gepasseerd. En eten moet toch ook gebeuren.

Eindelijk ...

Op weg naar de boot ziet Daphne dat ze nog steeds niet zijn geweest om het water af te zuigen. Ze belt

terwijl ze loopt. Nadat twee receptiemedewerkers op de boot hun kans hebben gegrepen Daphne te spreken over iets met was en lakens, eet ze de pasta met tomatensaus en salade - die deze avond het menu uitmaken van de Oekraïense vluchtelingen op Java-eiland - in alle rust op. Daarna gaat ze snel terug naar de Oude Kleine Kapitein, waar ze ziet dat het water is afgezogen. Eindelijk. 🌈

Tekst & fotografie: Jola Gosen

“We konden Nelson toch niet achterlaten?”

Kort na de inval van Rusland sloegen honderdduizenden Oekraïners op de vlucht. Sommigen hadden hun huisdier meegenomen. Zo ook Olga uit Odessa. Nelson was toen nog een puppy. De Regenboog Groep vond een opvangadres. Voor Olga, én voor Nelson.

De Amsterdammer Walter ETTY had zich opgegeven voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. “In die periode kon ik bij mijn vriendin intrekken, zodat mijn huis vrij kwam voor een gezin uit Oekraïne. Vanuit de Regenboog kwam de vraag: *heb je bezwaar tegen een huisdier?* Een hond, daar had ik helemaal niet op gerekend, maar natuurlijk was hij welkom. Het gezin trouwens ook.”

Nog maar een pup

Het gezin van Olga verbleef op dat moment in een hostel in Rotterdam. Olga: “De kamer was te klein voor een gezin van vier. We moesten hier weg, maar waarheen? Op een gegeven moment kregen we een telefoontje: Nelson kon terecht in Amsterdam. Mijn dochter barstte in huilen uit. Ze wilde bij Nelson blijven. Ze is dol op hem, wij allemaal. Nelson was nog maar een puppy. We konden hem toch niet achterlaten? Mijn man belde met Nerissa ten Velthuis van de Regenboog. Nelson was nog altijd welkom, vertelde zij, maar op één voorwaarde: wij moesten mee!”

Gratis hondenvoer

“Alles was heel goed geregeld”, blikt Walter terug op de negen maanden dat het gezin in zijn huis verbleef. “De Regenboog Groep, die zich had

“Je wilt die dieren echt niet van hun gevluchte baasjes scheiden”

aangesloten bij de coalitie *Hulp voor Dieren uit Oekraïne*, had gezorgd voor een kinderbedje en kinderspeelgoed. En de coalitie belde ons wel drie keer: wist ik wel dat je gratis voer kon krijgen? En was Nelson al ingeënt? Dat vond ik bijzonder. Alle aandacht ging naar Nelson. Een heel leuk beestje trouwens, een Yorkshire terriër die denkt dat hij een leeuw is.”

Grote dierenliefde

De dierenliefde is groot in Nederland, weet Nerissa door haar werk. Voor Dier&Vriend, een project van De Regenboog Groep, zoekt ze opvangadressen voor dieren van baasjes die door bijvoorbeeld dakloosheid of een psychose tijdelijk niet voor hun dier kunnen zorgen. “Normaal vangen we bij Dier&Vriend dieren op, nu dieren én mensen. Een andere tak van sport. Maar als je zag hoe getraumatiseerd en gestrest mens en dier waren na hun vlucht, dan begrijp je dat we de dieren niet van hun baasjes wilden scheiden. Dus gingen we op zoek naar mensen zoals Walter, omdat er in de opvangplekken voor Oekraïners vaak geen plek voor de dieren was.” Gelukkig waren er veel Walters. In totaal hebben zich 4.000 gastgezinnen gemeld, waarvan 600 voor mens én dier. In minder dan een jaar tijd heeft de coalitie 336 mensen en 167 dieren ondergebracht bij een opvanggezin. 🐾

Tekst: Nicolline van der Spek | Fotografie: Walter ETTY

Dit artikel verscheen op
4 februari 2022 in NRC Handelsblad

Dakloze EU-burgers hebben wél recht op Nederlandse opvang

Oost-Europese arbeidsmigranten dienen in beginsel dezelfde behandeling te krijgen als Nederlanders, betoogt Dion Kramer. Opvang weigeren is discriminerend en in strijd met de wet.

Jaarlijks migreren meer dan honderdduizend EU-burgers naar Nederland op zoek naar werkgelegenheid en nieuwe levenskansen. Voor een klein deel eindigt dit in een desillusie: zij raken werkloos en belanden op straat. Bij wijze van uitzondering

konden dakloze EU-burgers tijdens de harde lockdownmaatregelen tijdelijk terecht in nood-opvanglocaties, maar sinds de sluiting afgelopen juni worden zij als 'niet-rechthebbenden' beschouwd. Deze winter slapen zij daarom weer op straat. Dit is juridisch onterecht: als EU-burgers hebben zij namelijk in beginsel wél recht op opvang.

Dion Kramer is universitair docent Europees Recht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij promoveerde in 2020 aan deze universiteit op een proefschrift over de sociale rechten van EU-burgers in Nederland.

Dakloosheid onder EU-burgers in Nederland is de schaduwzijde van een economisch systeem gebouwd op Europese arbeidsmigratie. Voor de Nederlandse economie zijn vooral Midden- en Oost-Europese burgers 'ideale' arbeidskrachten: zij werken veel tegen significant lagere lonen en maken bovendien nauwelijks gebruik van de Nederlandse sociale zekerheid. Zonder hun inzet zouden complete sectoren als de kas- en tuinbouw, de vleesindustrie, de bouw en de logistiek grotendeels op hun gat liggen. Ook zijn zij absoluut onmisbaar voor de megadistributiecentra van Albert Heijn, Bol.com en allerhande multinationals. De economische bijdrage die EU-burgers uit Midden- en Oost-Europa aan Nederland leveren

staat in schril contrast met de manier waarop zij hier worden behandeld. De meerderheid werkt op basis van tijdelijke en flexibele contracten voor uitzendbureaus. Die zorgen ook vaak voor huisvesting, waarbij de huur automatisch wordt ingehouden op het loon. Hierdoor zijn zij dubbel afhankelijk van hun werkgever: bij ontslag verliezen zij naast hun baan ook een dak boven hun hoofd.

Recht op sociale bijstand

De mythe lijkt te bestaan dat dak- en thuisloze EU-burgers vervolgens officieel 'niet-rechthebbend' zouden zijn en dus niet in aanmerking komen voor de Nederlandse noodopvang. De Rijksoverheid zou gemeenten zelfs hebben verboden om daklozen uit Midden- en Oost-Europa op te vangen voordat zij langer dan vijf jaar hier verblijven. Dit om 'misbruik van het sociaal vangnet te voorkomen'.

Deze opvatting is juridisch onjuist. Als EU-burgers dienen Europese arbeidsmigranten in beginsel hetzelfde behandeld te worden als Nederlanders. Al in 2013 bepaalde de Centrale Raad van Beroep dat wanneer EU-burgers langer dan drie maanden in Nederland verblijven zij in beginsel recht hebben op sociale bijstand. Middels het 'koppelingsbeginsel' geldt exact hetzelfde voor Wmo-voorzieningen als de noodopvang. Dit is óók het geval wanneer EU-burgers niet staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen, in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt. Het kennelijke verbod van de Nederlandse regering om opvang te bieden aan Midden- en Oost-Europeanen die niet langer dan vijf jaar in Nederland verblijven is daarom discriminerend en volstrekt in strijd met de wet.

De gelijke rechten van EU-burgers zijn uiteraard niet onbeperkt. Voor een rechtmatig verblijf in Nederland dienen EU-burgers (parttime) werkzaam te zijn, een (kort) arbeidsverleden te hebben of over voldoende middelen van bestaan te beschikken. De crux is echter dat gemeenten en opvanglocaties deze voorwaarden zelf niet mogen toetsen maar dit moeten overlaten aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Pas als de IND besloten heeft het verblijfsrecht te beëindigen, mogen gemeenten EU-burgers de toegang tot de opvang weigeren en kan de Dienst Terugkeer en Vertrek eventueel over gaan tot uitzetting. Sinds

2013 zijn jaarlijks honderden dakloze EU-burgers Nederland uitgezet, ook al keert een deel van hen ironisch genoeg weer terug in een Europa zonder grenscontroles.

Malafide arbeidsconstructies

Een begin van een oplossing ligt allereerst bij het verbeteren van de arbeidsverhouding en leefomstandigheden van arbeidsmigranten. Velen zijn volledig overgeleverd aan de grillen van hun werkgever wat betreft hun baan en huisvesting, en genieten als uitzendkrachten nauwelijks ontslagbescherming onder een vrijwel uitgeholde cao. Met als gevolg dat werkgevers vorige winter doodleuk hun overbodige werknemers op straat of zelfs op de stoep van de crisisopvang konden zetten. Vanuit dit oogpunt is het niet vreemd dat de gemeente Rotterdam de komende jaren wil inzetten op het beschermen van EU-burgers tegen uitbuiting, overbewoning en malafide arbeidsconstructies. De wettelijke ont koppeling van huur- en arbeidscontract, de belangrijkste aanbeveling van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten onder leiding van Emile Roemer uit 2020, lijkt daarbij onontbeerlijk.

Een tweede oplossing ligt bij gespecialiseerde opvangvoorzieningen voor EU-burgers. De uitweg uit dakloosheid kan bij de één bestaan uit tijdelijke noodopvang en hulp bij het vinden van nieuw werk en bij de ander uit een verwijzing naar een afkickkliniek of begeleide terugkeer naar het thuisland. Zo bestaat in Amsterdam al sinds jaar en dag inloophuis AMOC voor gestrande EU-burgers, maar ook in Rotterdam wordt nu officieel een speciale opvang gelanceerd. De financiering van deze initiatieven hoeft echter niet uit 'Den Haag' of uit de krappe budgetten van de gemeenten zelf te komen. De Europese Commissie heeft namelijk aangegeven dat de miljarden uit het Europese coronaherstelfonds ingezet mogen worden om dakloosheid te bestrijden. Ook symbolisch zou dit een belangrijke stap zijn. Het zorgt ervoor dat de EU niet langer alleen de successen van Europese arbeidsmigratie zal bejubelen, maar ook medeverantwoordelijkheid gaat dragen voor de negatieve maatschappelijke gevolgen hiervan op lokaal niveau. 🌈

Tekst: Dion Kramer | Fotografie: Vincent Fitz-Jim

Dit artikel verscheen op
7 november 2022 in de Volkskrant

Nederlanders al tientallen jaren in de illegaliteit: “Ik wil alleen een normaal bestaan leiden.”

Nederlander van geboorte, maar toch illegaal hier. Het overkwam een groep Surinaamse Nederlanders die na de onafhankelijkheid naar Nederland vertrok. Nu pas trekt de politiek zich hun lot aan.

“Ik doe niets illegaals, ik ben een Nederlander.”
Humbert Gemerts (59) vindt het wrang dat hij in de

Amsterdamse opvang voor ongedocumenteerden woont, terwijl zijn familieleden, die net als hij in Suriname werden geboren, wel een Nederlandse nationaliteit hebben. “De enige reden waarom ik hier zit is dat de Surinaamse regering bij de onafhankelijkheid mijn nationaliteit heeft weggegeven toen ik nog een kind was. Als ze het mij hadden gevraagd, was ik nu nog Nederlander geweest.”

Gemerts werd in de jaren zestig als Nederlands staatsburger geboren in Suriname. Toen Suriname op 25 november 1975 onafhankelijk werd, verloor hij die nationaliteit. Zijn moeder was al overleden, zijn vader stierf een aantal jaar later. Al zijn nog levende familieleden woonden in Nederland en kregen de Nederlandse nationaliteit. Hij kon en wilde niet alleen achterblijven. Daarom stapte hij eind jaren negentig op het vliegtuig van Paramaribo naar Amsterdam. Niet wetende dat hij 25 jaar later nog steeds in de illegaliteit zou leven.

Gemerts is een van de honderden Surinaamse ongedocumenteerden voor wie mensenrechtenadvocaat Eva Bezem afgelopen donderdag in de Tweede Kamer een vurig pleidooi hield. Haar Surinaamse cliënten waren Nederlander bij geboorte, tot de onafhankelijkheid hun onvrijwillig hun nationaliteit afnam. Ze kwamen in de jaren tachtig of negentig

naar Nederland, maar kwamen toen niet meer in aanmerking voor een verblijfsvergunning. En sindsdien leeft deze groep van naar schatting duizend Surinamers in de illegaliteit, stateloos, zonder rechten.

Daar moet nu eindelijk wat aan gebeuren, vindt naast advocaat Bezem, nu ook de Amsterdamse wethouder van Sociale Zaken, Opvang, Asiel en Migratie Rutger Groot Wassink (GroenLinks). In zijn brief aan de Tweede Kamerleden noemt hij de situatie van deze groep die voornamelijk in Amsterdam woont 'inhumaan en tegen de internationale regelgeving in' en pleit hij voor een Nederlands staatsburgerschap voor hen. De woordvoerder van verantwoordelijk staatssecretaris van Justitie en Veiligheid Eric van den Burg (VVD) zegt in *Het Parool* dat het voorstel binnenkort wordt besproken.

Aanvullende zorg

De positie van deze ongedocumenteerde Surinamers is ook om praktische redenen urgent: ze worden steeds ouder en hebben meer medische hulp nodig, terwijl ze alleen recht hebben op het strikt noodzakelijke. "Deze mensen gaan richting de 60 en 70", zegt Sander Egas van De Regenboog Groep. "Ze hebben vaak zwaar werk gedaan en hebben misschien sneller dan anderen aanvullende zorg nodig. Maar ze kunnen er geen aanspraak op maken."

Het levensverhaal van Gemerts laat zien wat het in de praktijk betekent om als Surinamer niet-erkend in Nederland te wonen. Als enige van zijn familie heeft hij zich nooit in kunnen schrijven bij een gemeente. Hij mag geen huis huren of kopen. Hij slaapt al 25 jaar op de bank bij een van zijn drie zussen, bij vrienden of op straat. Zijn geld verdient hij met schoonmaakklusjes en hand- en spandiensten voor familie, want legaal werk doen mag hij niet, terwijl hij de taal perfect spreekt.

Status

Terugkeren naar Suriname is voor hem geen optie, want: "Wat heb ik daar te zoeken? Ik heb daar niemand, mijn netwerk en mijn vrienden zijn hier." Maar blijven in Nederland mag hij ook niet. "Het enige wat ik wil is een status en hier werken."

Dat geldt ook van Andy Vrede. Hij kwam op zijn 23ste naar Nederland, nu bijna dertig jaar geleden, en deed ook tevergeefse pogingen om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Als het ooit lukt, dan weet hij wat hij gaat doen. "Een vriend van me neemt me aan als kok, zodra ik papieren heb." Vrede heeft naar eigen zeggen een zwaar leven gehad. "Als je zo lang geen vast inkomen hebt, is dat heel ingrijpend. Ik heb niks misdaan, ik wil alleen een normaal bestaan leiden."

Dat deze groep Surinaamse ongedocumenteerden tussen wal en schip is beland, was onder juristen en hulpverleners al jaren bekend, maar kreeg weinig bijval vanuit de politiek. En dat is kwalijk, zegt advocaat Bezem. "Deze groep zou eigenlijk op basis van hun oude Nederlandse paspoort weer toegang tot Nederland moeten krijgen. Daar is al regelgeving voor, het is dus niks nieuws." Zo kunnen mensen die hun Nederlandse nationaliteit opgeven om bijvoorbeeld Canadees te worden, ook op een later moment weer terugkomen naar Nederland. "Als je ooit Nederlander bent geweest, en je bent op Nederlands grondgebied geboren of je hebt een bijzondere band met Nederland, dan heb je recht op een verblijfsvergunning."

Dat er nu toch politieke steun is vanuit Amsterdam, en er ook in Den Haag partijen lijken te zijn die zich het lot van de Surinaamse ongedocumenteerden aantrekken, is niet toevallig. Het past volgens Bezem in een tijd waarin institutioneel racisme als medeoorzaak voor de toeslagenaffaire wordt erkend en burgemeesters (en straks ook het kabinet) excuses maken voor het slavernijverleden.

Voor Gemerts zou een Nederlandse staatsburgerschap niet alleen een einde betekenen aan een strijd die hij al decennia voert, het zou bekrachtigen dat hij het recht heeft om hier te zijn. Gemerts wordt dit jaar 60 jaar oud en ziet zichzelf niet meer vertrekken naar het land waar hij sinds zijn 35ste nooit meer is geweest. "Het enige wat ik wil, is hier nog een paar jaar legaal mogen werken, een eigen huis mogen huren en een beetje rust." 🌈

Tekst: Iva Venneman | Fotografie: Guus Dubbelman

Licht

Alles staat stil in onwaarneembaar donker. Een eerste schijnsel boetseert contouren in grijstinten. Als het spectrum zich ontvouwt, verscherpt het beeld zich. Kleuren wakkeren aan. Het voedt, het licht.

Tot wasdom komen stelt eisen. Eten, kleding, warmte en een douche. Maar ook immaterieel. Gezien worden door een ander mens, die je bij jouw naam noemt. De Regenboog Groep geeft dit aan de mensen van de straat; in inloophuizen, de winteropvang, bij maatschappelijk werk. Om je mens te voelen heb je bovendien een thuis nodig. Wonen is niet voor niets een recht. Toch moeten steeds meer Amsterdammers het zonder thuis stellen. Ze zijn dakloos. Een maaltijd, een thuis en sociaal contact: ze zijn als licht, energie voor het leven.

Lees meer over de vereisten voor een volwaardig bestaan in het thema Licht.

We hebben ruim **340 economisch daklozen** (tijdelijk) onderdak kunnen bieden

525 mensen belden aan bij onze inloophuizen op de drukste dag van het jaar

250 zakken kwaliteitskleding gedoneerd

Dit artikel verscheen op
24 december 2022 in Het Parool

Opinie: “Net als bij opvang Oekraïners, zou leegstand gebruikt moeten worden voor huisvesting daklozen”

Steeds meer Amsterdammers belanden op straat, waarschuwt directeur De Regenboog Groep Hans Wijnands. “Laten we gebruikmaken van de huidige leegstand in de stad en die panden gaan inzetten om mensen een (tijdelijk) thuis te geven.”

Dakloosheid neemt toe in Nederland, ook in Amsterdam. Het afgelopen jaar zagen we weer meer mensen buiten slapen en de inloophuizen van De Regenboog Groep zitten overvol. Daarnaast bestaat er een groeiende groep ‘economisch daklozen’ die veel minder zichtbaar is. Het onlangs gelanceerde Nationaal Actieplan Dakloosheid beoogt dat er per 2030 geen daklozen meer zijn. Daarvoor zijn onconventionele oplossingen nodig – vooral van buiten de zorgsector.

Bij daklozen dachten we lang aan mensen met psychische problemen, een verslaving of een verstandelijke beperking. Zij waren bij het overleven op straat langdurig op maatschappelijke opvang en hulp aangewezen. Enkel een woning was voor hen geen oplossing voor alle problemen. (Woon)begeleiding en therapie maakten deel uit van de weg uit

het dakloze leven. Voor een grote groep daklozen liggen de feiten nu heel anders.

‘Economisch dakloos’

Als je vandaag de dag in Amsterdam op straat komt te staan, moet je eerst worden gescreend bij de GGD. Zonder psychische klachten of verslaving word je bestempeld als zelfredzaam. Je hebt weliswaar geen huis, maar ook geen recht op voorzieningen die voor de ‘klassieke dakloze’ zijn bestemd. Je wordt economisch dakloos genoemd. Welke waarde we aan dat bijvoeglijk naamwoord ‘economisch’ moeten geven, weten wij niet. Feit is dat je dakloos bent. Je ontbeert een plek om je terug te trekken, waarover je de regie hebt, waar je privacy ervaart en je jezelf voor de wet mag vestigen. Kortom, je mist dat wat in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens wordt beschreven als Recht op Huisvesting.

De Regenboog Groep houdt verspreid over Amsterdam spreekuren voor economisch daklozen. Op die spreekuren zien wij wekelijks bijna dertig nieuwe hulpvragers. Dertig verhalen over verbroken relaties, terugkeer uit het buitenland, faillissement of het verlies van werk. En altijd is er sprake van verdriet, onzekerheid, moeilijke keuzes en nog meer menselijk leed. Er bestaat voor deze mensen geen eenvoudige weg uit hun dakloosheid. Zelfredzaam is daarom niet de term die wij zouden kiezen in een omgeving waar de huizen zo enorm schaars en duur zijn, ook als je wel een baan hebt. In Amsterdam is de wachttijd voor een sociale huurwoning minimaal dertien jaar. En ook tijdelijke huisvesting moet met een lampje worden gezocht.

Het primaire probleem van deze grote groep daklozen is woningnood. Binnen het Nationaal Actieplan Dakloosheid dat onlangs door de overheid werd gepresenteerd, is Housing First (Wonen Eerst) dan ook een voorname pijler; een goede en belangrijke keuze. Het gaat in eerste instantie om een dak boven je hoofd. Daarnaast kan er in verschillende vormen ondersteuning nodig zijn.

Betaalbare woningen

Maar terug naar die woningnood. Het zal nog wel even duren voordat structurele oplossingen zijn gerealiseerd. Denk aan het volledig afschaffen van →

de kostendelersnorm, wat nu alleen voor mensen onder de 28 gebeurt. Maak samenwonen gewoon voor elke leeftijd aantrekkelijk. En helaas kost vooral de belangrijkste oplossing – genoeg betaalbare woningen voor iedereen – tijd. In de tussentijd zoeken wij naar alternatieven. Er zijn permanente én tijdelijke woonplekken nodig, zelfstandige én onzelfstandige woonplekken. Daarbij is ook de inzet nodig van partijen buiten de zorgsector, zoals vastgoedeigenaren, woningcorporaties en de gemeente. Het is cruciaal dat waar nodig flexibel met procedures kan worden omgegaan.

Op beperkte schaal hebben we de afgelopen jaren al ontdekt wat mogelijk is. Zo realiseerden wij het project **Onder de Pannen**, waarbij Amsterdammers met een kamer over deze voor een jaar kunnen verhuren aan een andere Amsterdammer in woningnood, zonder dat de kostendelersnorm roet in het eten gooit. Of het programma **Tijdelijk Onder Dak**, waarbij we samenwerken met woningcorporaties, en sloop- en renovatiewoningen verhuren aan mensen die economisch dakloos zijn. Ook sliepen er het afgelopen jaar zelfs zestien economisch daklozen in een leegstaande ruimte van het stadhuis in Amsterdam.

Oekraïense vluchtelingen

Recent is bij het opvangen van Oekraïense vluchtelingen gebleken dat er bij hoge nood ook op grotere schaal woonruimte kan worden gerealiseerd, in bijvoorbeeld hotels en leegstaande scholen en kantoorpanden. De slagvaardigheid en brede maatschappelijke betrokkenheid die hier is getoond, is ook nodig voor het aanpakken van dakloosheid.

Laten we gebruikmaken van de huidige leegstand in de stad en die panden gaan inzetten om mensen een (tijdelijk) thuis te geven. Want wonen is een recht. Door woningnood te lijf te gaan met het beschikbaar maken van voldoende betaalbare huisvesting, kan de zorg zich richten op de groep mensen die aanvullend ondersteuning nodig heeft. Alleen dan kunnen we de komende jaren instaan voor een sociale en leefbare stad. 🌈

Tekst: Hans Wijnands | Fotografie: Merlijn Michon

Ons team van Tijdelijk Wonen probeert in deze wooncrisis te voorkomen dat mensen door dakloosheid verder in de problemen raken. Dat doen ze door tijdelijke woonplekken te creëren in bestaande vierkante meters en door gebruik te maken van de leegstand in de stad.

- **Onder de Pannen** vraagt particuliere Amsterdammers om een lege kamer te verhuren. Legaal, en je wordt als verhuurder niet gekort, want De Regenboog Groep heeft afspraken gemaakt met de gemeente, woningcorporaties en uitkeringsinstanties.
- **Tijdelijk Onderdak** verhuur woonplekken voor tweetallen in panden van woningcorporaties, die wachten op renovatie of sloop. De woningen zijn aan een opknopbeurt toe en kunnen daardoor niet via Woningnet verhuurd worden, maar op deze manier bieden ze een tijdelijke oplossing.
- **Bijzonder Bewoond** zoekt leegstaande panden om te verhuren. Bijvoorbeeld bij particuliere vastgoedeigenaren. Ook als de panden niet echt als woonruimte bedoeld zijn, zoals kantoren. Als we een pand gevonden hebben, inventariseren we wat er nodig is om het gebouw geschikt te maken voor tijdelijke bewoning.
- **Parentshouse** biedt tijdelijke woonruimte aan ouders die (overwegen te) gaan scheiden. De woning is in de buurt van het ouderlijk huis van de kinderen. Zo kunnen beide ouders hun zorgtaken blijven vervullen en het contact met hun kinderen behouden

Alle woonruimte van Tijdelijk Wonen is tijdelijk, de naam zegt het eigenlijk al. Langer dan een jaar kun je er niet wonen. Het idee is dat de huurder in dat jaar even de tijd heeft om aan een duurzamer toekomstplan te werken. Het aantal plekken bij Tijdelijk Wonen is beperkt, maar het kan verlichting brengen voor wie ervoor in aanmerking komt. Inmiddels is **Onder de Pannen** ook actief in andere gemeenten dan Amsterdam en omgeving.

STEDELIJK TEAM ECONOMISCH DAKLOZEN

**BUITEN DE
LIJNTJES
DURVEN
KLEUREN**

In Amsterdam zijn ongeveer 4.000 geregistreerde economisch daklozen, waarvan het aantal in de praktijk veel hoger is. Het Stedelijk Team Economisch Daklozen (STED) zoekt creatieve woonoplossingen. Vaak met succes.

Projectleider Tessa Hagen valt meteen met de deur in huis. Ze heeft een tip voor alle Amsterdammers: schrijf je vandaag nog in bij alle mogelijke woning-netten, corporaties en instanties, ook als je gelukkig getrouwd bent en net een huis hebt gekocht. Want, zo luidt de boodschap: iedereen kan zijn huis kwijt raken. De Regenboog Groep ziet al jaren een stijging in het aantal aanmeldingen van economisch daklozen. Dit zijn mensen zonder vaste woon- of verblijfplek die, in tegenstelling tot sommigen van de meer 'traditionele' daklozen, weinig last hebben van psychiatrische of verslavingsproblemen. Ze zijn door een scheiding of verlies van hun baan hun woning kwijtgeraakt. Voor maatschappelijke opvang komen ze niet in aanmerking.

Niet altijd zelfredzaam

Wie in aanmerking wil komen voor maatschappelijke opvang, wordt eerst gescreend door de GGD. Tessa: "Dat zijn momentopnamen, waarin mensen soms als zelfredzaam worden beschouwd, maar dat uiteindelijk niet blijken te zijn. Geen dak boven je hoofd hebben zorgt voor veel stress en dat is een groot risico voor bijvoorbeeld middelengebruik. Dat zien we regelmatig gebeuren. Ook zien we veel mensen die dakloos zijn, en daarnaast laaggeletterd zijn of kampen met een taalbarrière of een licht verstandelijke beperking. Deze mensen vinden met grote moeite zelf een woning in Amsterdam. In sommige gevallen vragen we dan ook een herscreening aan."

Warme landing

"Een dak boven je hoofd is uiteraard heel belangrijk voor stabiliteit in je leven en het aanpakken van problemen. Maar wij zien ook veel winst in het op orde krijgen van financiën, werk, inkomen, het hebben van een postadres. We willen afglijden zien te voorkomen. Dat is het doel van ons werk. Voor de woning zelf kijken we vaak noodgedwongen uit naar andere provincies. Even wennen voor mensen die uit Amsterdam komen, maar we spiegelen hen

een realistisch beeld voor: in Amsterdam ben je op zijn vroegst na vijftien jaar aan de beurt. Dan horen we: maar ik ken helemaal niemand in Limburg? Dat snappen we maar al te goed, daarom blijven we contact houden. We laten niemand aan zijn lot over en zorgen voor een warme landing. Per provincie is er een contactpersoon bij de Regenboog, die de instanties ter plekke in kaart brengt: hoe is het openbaar vervoer in de gemeente geregeld? Waar kun je terecht voor hulp? Als je dit erbij vertelt, is de bereidheid al veel groter om Amsterdam te verlaten."

Eerst moet de basis op orde: financiën, werk, een postadres

Vijftien woningen gevonden

"De meeste woningen die ik samen met een economisch dakloze vind, liggen tegen de Duitse grens aan", zegt Charlotte Riem Vis. Ze is vrijwilliger bij De Regenboog Groep en heeft in de afgelopen twee jaar maar liefst vijftien woningen gevonden voor mensen die nergens terecht konden. Ze ziet hoe de kinderen van deze mensen door een woning buiten de randstad in een stabiele omgeving kunnen opgroeien. Dit motiveert. "Het zijn de lichtpuntjes in mijn werk."

Geitenpaadjes bewandelen

Wat Charlotte zo succesvol maakt, ligt grotendeels in haar karakter, maar ook in haar rol: "Ik kan als vrijwilliger net iets meer dan een maatschappelijk werker. Een woningcorporatie opbellen bijvoorbeeld en dingen zeggen die een professionele hulpverlener niet snel zal zeggen. Ik kan pittig zijn, ik heb in de politiek gezeten. Dat helpt. En ik durf buiten mijn boekje te gaan, bij wijze van spreken. Ik houd ervan om geitenpaadjes te bewandelen om iets voor elkaar te krijgen. Volgens mij past dat ook wel binnen de Regenboog. Deze mensen hebben nu in ieder geval wel een dak boven hun hoofd en daar gaat het om."

Tekst: Nicolline van der Spek | Fotografie: Merlijn Michon

“SORRY MAN WE ZITTEN HELEMAAL VOL”

Locatiehoofd Jessica Hoogenboom praat in de deuropening van inloophuis De Kloof met een dakloze jongen die zijn handen warm wrijft. “Wil je buiten alvast een bakje koffie?” Als ze een papieren bekertje met dampende koffie heeft overhandigd, sluit ze de deur.

Het is maandagochtend, kwart over negen. De Kloof is net een kwartier open en het inloophuis zit vol. Zojuist zijn vijfendertig dakloze mensen één voor één op naam naar binnen geroepen. Het zijn de mensen die vanochtend als eerste hun naam hebben ingevuld op een A4tje bij de deur. 's Nachts slaapt het merendeel van de bezoekers op straat. Overdag kunnen zij in De Kloof terecht voor een gezonde maaltijd, een douche, schone kleren en contact met maatschappelijk werkers.

Geen tijd voor aandacht

“We hebben nu al drie kwartier een deurstop”, zegt Jessica om tien uur. Buiten wachten vijf mensen. “Zij kunnen er zo nog een uur staan. Pas als er iemand uitgaat, mag er iemand in. En door de drukte is het binnen ook anders. Praktische zaken regelen en mensen te eten geven lukt wel, maar de aandacht voor onze bezoekers, die schiet er bij in. Eigenlijk wil je vragen: hoe is het vandaag met je? Ben je bij je afspraken geweest? Als je weet hoe het met mensen gaat, kun je ze eerder dat ene zetje geven naar de juiste hulpverlening.”

Jessica kent namelijk ook de succesverhalen uit rustigere tijden. “Een man zat altijd in een hoek met een capuchon over zijn hoofd. We maakten ons ernstige zorgen en dachten: we vinden hem nog eens doodgevroren op straat. Maar af en toe kon je voorzichtig aanschuiven. We raakten in gesprek en wonnen zijn vertrouwen. Deze man heeft nu een eigen woning.”

Gebroken

Vandaag is Ivan (34), een dakloze man uit Litouwen, een van de bezoekers van De Kloof. Afgelopen nacht sliep hij op een industrieterrein. Ivan: “De Kloof is een goede plek; de mensen die hier werken, zetten echt een stap extra voor je. Maar het is te druk.” Als Ivan 's ochtends voor de deur van het inloophuis staat, heeft hij het koud en is hij moe. “Ik sta dan te wachten tussen allemaal mensen die net als ik op straat hebben geslapen en gebroken zijn. Ik probeer in mijn eigen bubbel te blijven, maar dat is moeilijk. Gelukkig was ik er vanochtend vroeg en kon ik snel naar binnen.”

Ervan overtuigd hier te kunnen werken, kwam Ivan

Eind 2022 trokken we aan de bel: inloophuizen te druk

Elke dag rijen voor onze acht overvolle inloophuizen. Dakloze mensen die verkleumd voor de deur staan te wachten tot ze naar binnen mogen. Wat pas kan als andere dakloze mensen plaatsmaken, waardoor we ze dat soms wel móéten verzoeken te doen, ook al zijn ze er slecht aan toe. In de war, zwaar verlaafd of allebei. Onze bezoekers hebben steeds vaker grote problemen. Janneke van Loo, manager inloophuizen: “We zien meer mensen die moeilijk de weg vinden in hun hoofd en in de stad. Dat is echt anders dan vijf jaar geleden.”

Eind 2022 pleitte De Regenboog Groep richting de gemeente Amsterdam voor drie inloophuizen erbij. In Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Die zouden wij – met hulp van onze vrijwilligers en donateurs – kunnen runnen.

vier jaar geleden naar Nederland. “Maar ik kwam niet aan de bak. En de laatste jaren is er niets aan mijn situatie veranderd. Het voelt alsof ik in een val ben gelopen. Ik sta nergens geregistreerd, heb geen recht op een zorgverzekering; niets. Omdat ik de situatie anders niet aankan, verdoof ik mezelf met drank en drugs. Het maakt me kapot.”

Zoals Ivan zijn er velen: mensen uit Oost-Europa die kwamen werken maar vastliepen. Soms verloren ze hun baan en daarmee ook hun woning die daaraan zat vastgekoppeld. Het baart Janneke van Loo, manager van alle inloophuizen van De Regenboog Groep, grote zorgen: “Dit zijn EU-burgers; zij mogen in Nederland zijn. We moeten hen helpen om humanitaire redenen en voor de leefbaarheid van de stad. Met de juiste aandacht kun je veel ellende voorkomen en genezen en mensen onder die capuchon uit laten komen.”

Tekst: Wouter Scheepstra en Jola Gosen | Beeld: Merlijn Michon

Nachtopvang tijdens koude winter

De gemeente Amsterdam opende op 1 december 2022 een extra locatie voor vier maanden aaneengesloten winteropvang. Een pilot in een schoolgebouw, gerund door De Regenboog Groep.

Alhaji Kebbeh (62) heeft altijd een dak boven zijn hoofd gehad. In 1988 kwam hij naar Nederland. Een harde werker die vorig jaar door omstandigheden dakloos werd. "In Senegal zeggen ze: *wie zijn moeder mist, moet naar zijn oma gaan.*" Zo ziet Alhaji de opvang: als een plek waar je in geval van nood terecht kunt. "Ik hoop hier volgend jaar weer te zijn", zegt hij, want hij is er tevreden over. Totdat hij zich realiseert wat dat betekent: dan zou hij dus nog altijd dakloos zijn... "Liever niet, eigenlijk", buldert hij van het lachen. "Volgend jaar hoop ik weer gewoon een woning te hebben."

Volle bak

Er druppelen meer mensen de voormalige school binnen. "Welke kamer had je ook alweer?", vraagt Regenboger Jesse, kijkend op haar computer. Check. Gevonden. De bezoeker loopt direct door naar zijn slaapplek. Eerst gaat die natte jas uit, dan even wat eten. In de aula zitten veel mensen aan tafel. De ene

"Volgend jaar hoop ik weer gewoon een woning te hebben"

helft kijkt ondertussen naar voetbal, de andere helft naar een film. Er zijn twee tv's voor honderd man. Volle bak. "Normaal hebben we zo'n 75 bezoekers", zegt dagcoördinator Edwin. "Maar nu hebben we ook nog de winterkouderegeling en is het extra druk."

Winterkouderegeling

De winterkouderegeling (WKR) staat los van de winteropvang. De regeling is tijdelijk en gaat in als het door weersomstandigheden gevaarlijk wordt om buiten te slapen. Iedereen die buiten slaapt, mag tijdens de regeling naar binnen, ook zonder ggd-screening. De opvang is gratis. Wel zijn er een paar regels waar je je aan moet houden. Zo moet je uiterlijk om 22 uur binnen zijn, tenzij je bij de beveiliging hebt gemeld dat je in de avonduren moet werken.

Rust

Twee medewerkers van De Regenboog Groep slepen een bed door de gang en brengen het naar een klaslokaal. Daar staan al meer bedden. Mufti Yussif (47) slaapt er goed. Soms is het wat luidruchtig, maar hij komt hier - weg van de straat - helemaal tot rust. "Douchen, lekker eten, voetballen in de gymzaal. Ook positief: de mensen van de Regenboog zijn aardig. Heb ik een vraag, dan krijg ik altijd antwoord." 🌈

Tekst: Nicolline van der Spek | Foto's: Merlijn Michon

Scan QR voor de hele lijst + filmpjes van Lucien, Brian en Sonja

Daklozen Top 100

September 2022 presenteerden wij de éniige échte Daklozen Top 100. Om aandacht te vragen voor de gigantische groep daklozen in ons land, die alleen maar groter wordt.

Hoe werd de lijst samengesteld? Eerst hebben wij een longlist aan nummers opgehaald bij de dakloze bezoekers van onze inloophuizen én de medewerkers van de Regenboog. Hierop kon iedereen in de zomer stemmen. **Under The Bridge** van **Red Hot Chili Peppers** werd de nummer 1. In dit nummer beschrijft zanger Anthony het dieptepunt van zijn drugsverslaving; een zwarte dag in zijn leven.

TOP 5

1. Red Hot Chili Peppers - Under The Bridge
2. Nina Simone - Ain't Got No, I Got Life
3. Paul Simon - Homeless
4. The Rolling Stones - Gimme Shelter
5. David Bowie - Heroes

“Muziek? Ik werd er alleen maar triest van. Dan dacht ik aan mijn goede tijden, toen ik nog lekker met mijn vriendinnen uitging. En dat heb ik nu nog, dat ik niet graag naar muziek luister.”

Regenboogmedewerker Sonja was vroeger dakloos.

In de Daklozen Top 100 staan zware nummers, om in te zwelgen. Maar ook nummers die troost, hoop en *good vibes* brengen, juist in moeilijke tijden misschien. Wat zijn zoal de redenen voor bezoekers om een nummer te kiezen?

Nr. 30. Dear Mama van Tupac Shakur

Perry: “Mijn moeder is in een psychiatrische inrichting in Suriname overleden, terwijl ik haar daar eerder juist had weggehaald, omdat dat beter voor haar was. Toen ze overleed, was ik hier. Dit is zo'n twintig jaar geleden. Ik heb respect voor alle moeders. Een moeder is belangrijk.”

Nr. 42. Closing Time van Leonard Cohen

Lucien: “De tekst is zo verbeeldend. En meestal als het 'Closing Time' is, dan ben jij er ook.” [Lucien tegen Kathleen, locatiehoofd inloophuis Makom]

Nr. 50. Pali Gap van Jimi Hendrix

Brian: “It's the power of beauty.” [de kracht van schoonheid]

Nr. 69. I Love You van Lionel Richie

Monji: “Dit was ons nummer, van mij en mijn ex samen.” 🌈

Tekst: Jola Gosen | Fotografie: Merlijn Michon

We vroegen de klere. We hebben ze gekregen ook!

De uiteindelijke buit van de decembercampagne van 2022 bestond uit tweehonderdvijftig zakken kleding en schoenen en ongeveer tweehonderd slaapzakken. Afstudeerstudent Tobias de Haan maakte een aangrijpende film ondersteunend aan de campagne. In deze film vertellen mensen die dakloos zijn wat voor waarde het inloophuis en het daar kunnen aantrekken van goede, schone kleding voor hen heeft.

Een van die mensen is Yassine. In de film zegt hij over ons inloophuis De Kloof: "Ik was blij dat ik deze plek had gevonden, want het was koud buiten. Hier kun je warm blijven, koffie drinken, douchen en je omkleden, de meest fundamentele dingen waardoor het voelt alsof je een thuis hebt. Soms ontmoet ik nieuwe mensen. Als ik hen vertel dat ik dakloos ben en buiten slaap, geloven ze het niet. 'Je hebt een schone jas, schone kleren en schone schoenen', zeggen ze dan. Dat is dankzij deze plek natuurlijk."

Eigenwaarde

Enkele maanden na de 'klere'-actie spreken we Yassine weer, fris gedoucht en met een vers setje kleren aan. Buiten het inloophuis wachten mensen, omdat het binnen vol is. Yassine: "Als je moet wachten, hebben soms al zoveel mensen hun kleding omgeruild voor wat schoons dat er niks goeds meer tussen zit, ook al draaien de wasmachines continu. Dan houd ik mijn vieze kleren aan en kijk ik de volgende dag weer." Sinds de campagne merkt hij verschil: er is meer keus. En de kwaliteit? Yassine showt zijn net aangetrokken outfit. "Kijk, schone, mooie kleren. Hierdoor onderneem ik dingen

en geneer ik me niet. Als ik me niet heb kunnen douchen of omkleden, gebeurt het weleens dat ik niet naar een afspraak ga." Voor alle donateurs heeft Yassine niets dan liefde en waardering. "Blijf andere mensen helpen, dat is mooi."

Inzamelacties

Wij zagen inleverbakken in koffietentjes, magazijn-rondstruinende kledingwinkelmedewerkers en een politieke partij die met bakfietsen door Amsterdam croste om ingezamelde kleding naar onze inloophuizen te brengen. Er kwam zelfs een afgeladen wagen uit Duitsland gereden. Dit was de Hardcore Help Foundation. En Feelgood Vuurwerk en Stichting Sheltersuit zorgden samen voor honderd sheltersuits. Die kwamen bovenop de tweehonderd gedoneerde slaapzakken.

Jongerenorganisatie Sociaal Cement zamelde ook kleding in. Samen met kwetsbare jongeren van het ROC. Coen van Sociaal Cement: "Deze leerlingen zijn als vluchteling nog geen drie jaar in Nederland en hebben een afstand tot de maatschappij. Qua inkomen verkeren zij aan de onderkant. Dit zijn dus geen mensen die even hun eigen kledingkast kunnen doorspitten. Dankbaar en vol enthousiasme pakten zij dit project op. Hierbij hebben ze gecommuniceerd, campagne gevoerd en resultaat gezien, waardoor de verbondenheid van de jongeren met elkaar en met de stad is gegroeid. Net als hun aandeel in de samenleving."

Voor Texas Schiffmachers verjaardag kregen wij een megabaal van honderd kilo winterjassen. Texas: "Mijn vader belde of ik nog verjaardagswensen had. Het was koud en ik vertelde dat ik iets voor de Regenboog wilde doen. Toen hing hij binnen vijf minuten weer aan de lijn: 'Ik heb honderd kilo jassen voor tweehonderdvijftig euro voor je', zei hij. En zijn *friend* van het Waterlooplein was ook al onderweg om de jassen naar het inloophuis te brengen. Zelf heb ik als vrijwilliger bij De Regenboog Groep gewerkt. Zodra je dat hebt gedaan, loop je heel anders over straat. Dan zie je veel meer wat er allemaal gebeurt, dan ben je je veel meer bewust."

Overal in de lucht

De campagne van 2022 heeft een social media-beweging op gang gebracht die we niet eerder zagen. Veertien bekende Nederlanders hebben geholpen onze boodschap uit te dragen, waaronder Joost van Bellen, Barry Paf, Paulien Cornelisse, Tom Trago, Hugo van de Poel (Stippenlift) en Lize Korpershoek. Mede dankzij hen was ons bereik op Instagram van tienduizenden groter dan ooit.

Ook bijzonder: vijf filmhuizen hebben de trailer of een fragment van de film van Tobias de Haan in hun voorprogramma vertoond. Dit waren de Melkweg, De Omval, FC Hyena, De Vlucht en De Uitkijk. 🌈

Tekst: Jola Gosen | Fotografie: Tobias de Haan

IEDEREEN DIE HEEFT GEHOLPEN BEDANKT!

Helaas kunnen we hier *láng* niet alle helpers persoonlijk vermelden, maar dat maakt de dank naar de niet-genoemden er zeker niet minder groot op.

Bekijk de film van
Tobias de Haan:
'De Kloof'

Groei

**Het lag al lang besloten tot het zich ontplooi-
de. De eigen drijfveren ontwikkelend. Uitrollend tast
het vastberaden naar het onontdekte. Het zoekt
steun om zich heen en vindt kracht in zichzelf.
Wat een opkomst! Het groeit.**

Waar een gat valt ontstaat ook ruimte om te groei-
en. Om voldoening te voelen, zodra je schuldenvrij
bent, of wanneer je weer aan het werk gaat. Werk &
Activering steunt mensen die zich willen ontwikke-
len na een moeilijke periode in het leven. Ook onze
trainingen zijn bij uitstek bedoeld voor groei. Wie
het leven goed op orde heeft stopt niet met zichzelf
ontplooiën. Vrijwilligers verrijken hun leven door
betekenis te geven en steun te bieden. Door hun
contact groeien de gevers en de ontvangers.

Lees meer over het belang van ontwikkelen in het
thema Groei. →

272 mensen gingen aan de
slag bij een van de sociale
werkprojecten

831 mensen hebben zich
in 2022 als vrijwillig maatje
aangemeld

Bij Op Eigen Kracht hebben
96 deelnemers een training
afgerond

Dit artikel verscheen op
7 november 2022 in het MUG Magazine

“Ik wil dat je het nú doet! riep ik toen”

Wie schulden heeft, kan aankloppen bij De Regenboog Groep. Vrijwilligers helpen je om je administratie weer op orde te brengen. Carl Everaert is zo'n vrijwilliger. “Je kunt van je schulden afkomen.”

Een groeiende stapel brieven met onbetaalde rekeningen, dat kan enorm uit de hand lopen, weet oud-advocaat Carl Everaert: “Ik trof een keer iemand die al zeven jaar zijn post niet had geopend. Die enveloppen had hij verzameld in een winkelwagentje. Verder zag zijn huis er heel gewoon uit. Wegens zijn schulden werd wat geld ingehouden op zijn uitkering. Die man had daar niet zoveel last van, want hij leefde vrij zuinig.”

Inmiddels is de post opgeruimd en het winkelwagentje verdwenen. De man heeft zijn schulden afbetaald. Everaert hielp zo een stuk of tien mensen om weer zelfstandig hun administratie te doen. Dat mensen rekeningen laten liggen, stuit vaak op onbegrip. Maar Everaert weet dat het iedereen kan overkomen. “Vaak zijn mensen plotseling in de problemen gekomen”, zegt hij. “Vader én moeder zijn bijvoorbeeld kort na elkaar overleden of iemands bedrijf is failliet gegaan. In zulke situaties stapelen de rekeningen zich op.”

Wie hulp nodig heeft, kan zich aanmelden bij De Regenboog Groep. Dan volgt er een gesprek met een coördinator van de Regenboog en daarna met een vrijwilliger. Meestal is dat thuis bij degene die hulp zoekt. Als het klikt, dan gaan beiden samen aan de slag.

Samen

“In het begin neem ik mensen bij de hand”, zegt Everaert. “Na twee, drie keer is het de bedoeling dat ze het zelf weer oppakken. Daar streeft De Regenboog ook naar, dat mensen weer zelfredzaam worden.”

Het begint met het samen openen van de post: “We nemen zo snel mogelijk contact op met schuldeisers. Want als iemand te maken krijgt met een incassobureau of de deurwaarder, gaan de kosten rap omhoog.”

Per persoon kijkt de oud-advocaat wat nodig is: “Een poos geleden had ik iemand die heel boos was op instanties. Schreeuwend zat hij met ze aan de telefoon. Toen hebben we geoefend hoe hij dat anders kon doen. Het werkt in je voordeel als je aardig bent tegen de medewerker aan de andere kant van de lijn.”

Ook helpt het als mensen de taal goed beheersen, ziet hij. “Hoewel deze man redelijk Nederlands sprak, heb ik hem aangeraden een cursus te volgen om zijn niveau te verbeteren. Dat heeft hij gedaan.” Soms moet hij streng zijn, zoals die keer dat hij iemand begeleidde die hij had aangeraden om kwijtschelding aan te vragen voor de gemeentebelasting. De persoon stelde het maar uit. “Ik wil dat je het nú doet!”, riep Everaert uiteindelijk. Zelfs voor een de vroegere advocaat is het soms een uitdaging om problemen op te lossen.

Traag

“Als je iets van een overheidsinstantie wilt hebben...” Bij de gedachte zucht hij. “Ik zie dat mensen van het kastje naar de muur worden gestuurd. Er zijn instanties die zó traag werken.” Er is nog een probleem. “De overheid timmert alles dicht met regeltjes. Dat is niet nodig. Soms heb ik de neiging om met iemand naar de rechter te stappen, volgens mij werkt dat. Dan komt de advocaat in mij weer boven. Maar die stap heb ik nog nooit werkelijk gezet.”

En dan was er laatst die man die kindertoeslag had aangevraagd. Hij had zijn aanvraag aangetekend →

“Soms is mij ook niet duidelijk wat iemand moet doen. Oudere mensen, maar ook jongeren, raken de weg kwijt in dat internetgedoe.”

verstuurd. “Zelfs dat maakte geen verschil. ‘Dan moet u bij TNT zijn, meneer’, zeiden ze. Ik raad iedereen aan om zoveel mogelijk online te regelen, dan is het traceerbaar.”

Toch is internet volgens hem niet altijd een vooruitgang als het om administratie gaat. “Soms is mij ook niet duidelijk wat iemand moet doen. Oudere mensen, maar ook jongeren, raken de weg kwijt in dat internetgedoe.”

Al met al is het dankbaar werk, bleek laatst weer eens, vertelt Everaert. Hij nam contact op met iemand die hij eerder had begeleid. De man heeft nu geen schulden meer en staat steviger in het leven, zegt hij. “Hij zei: u heeft zoveel voor mij gedaan.” ☺

Tekst: Jolanda van Benthem | Fotografie: Marlise Steeman

In memoriam **Carl Everaert**

Op 12 april 2023 is Carl Everaert na een kort ziekbed overleden. Renske Licht, coördinator Informele Zorg van De Regenboog Groep: “Carl was onlangs nog als vrijwillig maatje gekoppeld aan een jonge vrouw die gevlucht is uit Syrië. Het was een mooie ontmoeting en hij had er zin in om haar te gaan helpen. Carl deed al drie jaar vrijwilligerswerk bij de Regenboog en heeft in die tijd vijf mensen geholpen. Daarnaast hielp hij bij de werving van vrijwilligers. Zo stond hij op een poster van de Aardige Amsterdammer campagne, praatte hij mee in een tv-uitzending over vrijwilligerswerk en zat in september 2022 bij AT5 met de wethouder aan tafel.” Wij zijn dankbaar voor wat Carl voor de Regenboog heeft gedaan, en wensen zijn dierbaren veel sterkte met dit grote verlies. ☺

Fotografie: Tessa Posthuma de Boer

WERK WERKT

Dagbesteding is meer dan iemand een werkplek aanbieden. Je moet eerst weten wie iemand is en wat diegene zelf graag wil. Op basis daarvan kun je proefdraaien en samen zien hoe het gaat. Gerda Baerveldt, trajectcoach bij De Regenboog Groep: “We kijken breed. En vooral ook: wat staat er in iemands ‘bijsluiter’?”

Bij de instroom voor de dagbesteding is de drempel laag. De Regenboog Groep richt zich op de echte Regenboog-doelgroepen: mensen met psychiatrische problemen, daklozen, (ex)drugsgebruikers en mensen met meerdere psychosociale problemen. Gerda Baerveldt: “De mensen die bij de dagbesteding binnen zijn, hebben meer begeleiding nodig dan pakweg een vrijwilliger. Soms ben je al blij als iemand z'n huis uit komt en dat de deelnemer ergens kan landen.”

Vaardigheden opdoen

Werk en dagritme maken dat mensen zich beter voelen. Gerda: “Sociaal ingebed zijn en gewaardeerd

worden, dat zijn normale menselijke behoeften. Als dat is ingevuld, hebben mensen ook vaak minder hulpverlening nodig.” Naast sociaal contact halen deelnemers heel verschillende dingen uit dagbesteding. Ze leren werknemersvaardigheden, zoals op tijd komen, afbellen als je ziek bent, omgang met collega's en het aannemen van werkopdrachten. “Psychiatrie en verslaving spelen bijna altijd een rol in het functioneren van de deelnemers. Rond de werkplekken zijn er professionele werkbegeleiders en trajectcoaches die weten van de problematiek van onze mensen, zodat ze daarop kunnen afstemmen.”

“Soms ben je al blij dat iemand z'n huis uit komt”

Maatwerk leveren

Bij binnenkomst kijkt de Regenboog eerst naar wat iemand wil en daarna welke plek geschikt is. Gerda: “We hebben heel veel verschillende soorten werkzaamheden en werksferen, waardoor we maatwerk kunnen leveren. We hebben bijvoorbeeld een keuken, daar loopt iedereen door elkaar heen te draven en staat de radio aan. Niet iedereen kan →

hier goed tegen. Heel anders is de Boekbinderij. Daar zitten mensen heel stil op hun stoel hun eigen project te doen.” De Regenboog heeft werkplekken met verschillende bedrijfsculturen, net als in de wijde wereld. Er valt dus wat te kiezen.

“Psychiatrie en verslaving spelen bijna altijd een rol”

Van dagbesteding naar re-integratie

Bij de dagbesteding houdt de Regenboog altijd in gedachte dat de deelnemer zich ontwikkelt en mogelijk uitstroomt naar een betaalde baan. Dagbesteding en re-integratie liggen in elkaars verlengde. Een deel van de dagbestedingsplekken is bij een sociale firma. Dat is een bedrijf met een sociaal nevendoeel. Bij een sociale firma, bijvoorbeeld in de logistiek of de horeca, doet een deelnemer veel vaardigheden op. Sommige deelnemers werken maar een paar maanden bij een sociale firma en stromen al snel door naar een betaalde baan.

Begeleiding naar betaald werk

De deelnemer en trajectcoach houden steeds contact met elkaar. Op de werkplek is er bovendien

werkbegeleiding. Zien de deelnemer, de werkbegeleider en de trajectcoach mogelijkheden voor betaald werk, dan worden er vervolgstappen gezet. Trajectbegeleider en deelnemer stellen samen een CV op, maken een zoekprofiel voor een passende functie en kijken of er scholing nodig en mogelijk is. De trajectcoach overlegt met potentiële werkgevers, bespreekt mogelijk ‘productiviteitsverlies’ vanwege persoonlijke omstandigheden en houdt overzicht over vacatures. Waar mogelijk werkt de Regenboog samen met de gemeente en het UWV.

Wegwijs in regelingen

Er zijn diverse regelingen om de drempel naar betaald werk te verlagen, zoals werken naar loonwaarde, beschut werk of een leerwerkstage. De trajectcoaches hebben goed overzicht over alle mogelijkheden en ze helpen de deelnemer om van die regelingen gebruik te maken. Gerda: “Het is voor onze deelnemers vaak al een hele opgave om ‘gewoon’ te werken. Bij de dagbesteding willen we mensen wegwijs maken. Zodat ze steeds beter zelf hun leven kunnen organiseren.” ☺

Tekst: Joost Slis | Fotografie: Joost Slis en Merlijn Michon

Speel in op een behoefte

H&M heeft in 2022 op een ludieke wijze bijgedragen aan de groei van het aantal vrijwilligers van De Regenboog Groep. Projectcoördinator H&M Nederland Peter van Loon verklaart het succes van de actie.

Waar ligt jullie behoefte? Met die vraag klopte H&M in mei 2022 aan bij De Regenboog Groep. Al snel lag het probleem op tafel: het aantal vrijwilligers voor de maatjesprojecten stagneerde. Samen met de Regenboog bedacht H&M een ludieke wervingsactie met posters, QR-codes en selfie-stickers in de winkels en paskamers van vier Amsterdamse filialen. Drie maanden later hadden zich 440 mensen aangemeld, 102 meer dan een jaar eerder.

“De uitleg over wat een maatje precies doet was voor veel collega’s nieuw, verrassend en inspirerend”

Lokaal initiatief

Het succes van de actie schuilt ‘m onder ander in het lokale, aldus Peter van Loon. “Zoek het in je eigen buurt of gemeente. Dit stimuleren we ook bij onze winkels in heel

Nederland: laat de klanten van H&M meedoen aan een lokaal initiatief en ondersteun een organisatie structureel. Ons hoofdkantoor staat in Amsterdam, dus hebben we vanuit deze plek voor De Regenboog Groep gekozen, een Amsterdamse organisatie. Het sympathieke van de Regenboog is dat ze zich voor álle Amsterdammers inspannen die hulp nodig hebben, van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt tot dak- en thuislozen. Juist door de diversiteit aan projecten kun je als bedrijf op allerlei manieren bijspringen.”

Iets toevoegen

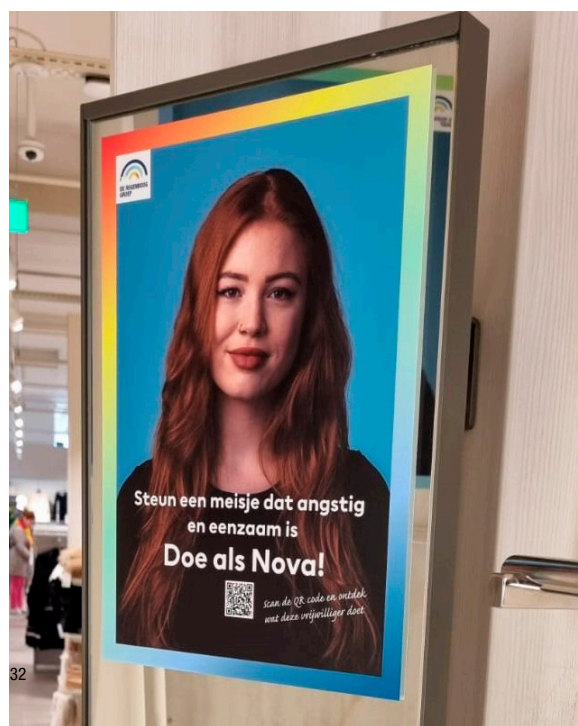
Er zijn genoeg bedrijven die een dagje vrijwilligerswerk willen doen, maar H&M speelt liever in op waar het meeste behoefte aan is. “Dan voeg je écht iets toe”, zegt Peter. “In 2023 gaan we bijvoorbeeld smartphones inzamelen voor dak- en thuislozen. Daar is een groot tekort aan. In de winter was er behoefte aan slaapzakken en winterkleding voor de inloophuizen. Die zamelen we in op ons hoofdkantoor. We hebben een tent opgezet in de kantine, waar medewerkers spullen konden achterlaten.” ☀️

Tekst: Nicolline van der Spek | Fotografie: Peter van Loon

OP ZOEK NAAR EIGEN KRACHT

Bij de Op Eigen Kracht-training, die bestaat uit zes tot tien bijeenkomsten, gaat het over geld en geldzorgen, maar ook over andere onderwerpen. Deelnemers wisselen tips en ervaringen uit en komen steviger in hun schoenen te staan. Dwight Arduin is een van de trainers.

Bij Op Eigen Kracht werken deelnemers aan zelfredzaamheid. Het gaat voor een deel over leven met weinig geld; over de balans tussen inkomsten en uitgaven. Dwight Arduin vertelt over deze training van De Regenboog Groep. Er zijn ook gastsprekers, vervolgt hij, om de deelnemers te informeren over verschillende onderwerpen. Een diëtiste komt langs met een verhaal over gezond en goedkoop eten. Een medewerker van punt P begeleidt een bijeenkomst over stress en wat je er tegen kunt doen. “En er is ook altijd een boodschappenexcursie. Dat vinden deelnemers heel leuk. Het zal je verbazen wat je met tien euro kunt doen!”

Wegwijs maken

Dwight vraagt deelnemers aan zijn training hoeveel ze wekelijks uitgeven aan boodschappen. “Ze noemen dan allemaal een bepaald bedrag. Maar als ze het gaan bijhouden, blijkt dat ze altijd meer uitgeven dan ze denken. Daarnaast besteden we aandacht aan de sociale kaart: organisaties in de stad die diensten aanbieden. Zodat je weet waar je

moet zijn als je ondersteuning nodig hebt. Wegwijs maken, dat doen we ook met Op Eigen Kracht.”

Van elkaar leren

De training wordt gedaan met een groep en is interactief. Dwight: “Het mooie is dat de deelnemers zien dat ze niet de enigen zijn die met dit soort problemen zitten. Ze leren van elkaar. Aan het einde van alle trainingen staan de deelnemers dichter bij elkaar. Er ontstaan spontaan afspraken om samen te gaan koken of een keer ergens koffie te gaan drinken.”

“Deelnemers zien dat ze niet de enige zijn die met dit soort problemen zitten”

Vanuit gelijkwaardigheid

Dwight vertelt dat de vorm van de Op Eigen Kracht-training goed bij hem past. Hij vindt het prettig om vanuit gelijkwaardigheid te werken en met deelnemers in gesprek te zijn. Hij kan ook dingen uit zijn eigen leefwereld inbrengen in de training. “Het geeft me energie als ik zie dat deelnemers zich ontwikkelen en zelfvertrouwen opbouwen. Al is het soms niet meer dan een vraag durven stellen.”

Verhalen en talenten

Soms komen er tijdens de training hulpvragen naar voren. Zoals van een deelnemer die al een jaar onder de inkomensgrens zat. Haar inkomen is nu gerepareerd door de sociaal raadslieden, zegt Dwight. Een ander bleek heel goed serviesgoed te kunnen graveren, wat een mooie aanleiding was om haar te helpen activeren. Dwight: “Deelnemers van Op Eigen Kracht zijn al snel heel open en delen veel. Ze kunnen je verrassen met verhalen en talenten.” 🌈

Tekst: Joost Slis | Fotografie: Merlijn Michon

Bloei

Stevig in de bodem, gestrekt naar het licht. Dit is eigenheid in volle wasdom. Met blakende toppen vol knoppen. Wat er altijd al was maar nog niet werd gezien, manifesteert zich in een regenboog van bloei.

Tijdens de Pride-week viert Amsterdam uitbundig de acceptatie van iedereen die lief heeft. De Regenboog Groep haakte aan in haar eigen veelkleurigheid. Maar ook de rest van het jaar maken we ruimte voor ongecompliceerd zijn wie je bent en daar uiting aan geven. De Rainbow Soulclub doet dat als kunstcollectief en ontvangt loftuitingen. De vrijwilligers worden onder vrolijke deuntjes geprezen tussen de bloemetjes van de Buurtboerderij. Iemand zonder thuis bloeit op als hij gezien en gewaardeerd wordt, bijvoorbeeld in een Huis van de Wijk of inloophuis. Weer een volwaardig mens in plaats van 'een probleem'.

Lees meer over het belang van het omarmen wie je bent in het thema Bloei. →

1.436 mensen hadden in 2022 een maatje via De Regenboog Groep

17 jaar kunst en solidariteit door Rainbow Soulclub

212 LHBTQI+ deelnemers vonden een maatje bij wie ze zichzelf mogen zijn

EEN GOEDE MATCH

Selwyn (39) en Jeffrey (32) hebben als maatjes een hoop lol samen. Maar ze voeren ook serieuze gesprekken.

“Een muziekfestival lijkt me wel wat”, stelt Jeffrey voor, wanneer de plannen voor de komende maanden op tafel komen. Selwyn is overal voor in en noteert het idee alvast in zijn hoofd. De mannen kennen elkaar sinds september 2022. Ze zijn aan elkaar gekoppeld door De Regenboog Groep. Een goede match, vindt Selwyn. Na een periode waarin hij er naar eigen zeggen ‘even goed doorheen zat’, klopte hij aan bij de Regenboog, een organisatie die hij kende van horen zeggen. Jeffrey had naast zijn werk als freelance producer voor animatie en design behoefte aan zingeving. “Ik werk voor commerciële opdrachtgevers. Leuke klussen, maar ik wilde

daarnaast ook impact hebben op maatschappelijk gebied en me inzetten voor een ander.”

“Maatje zijn heeft een heel stuk spontaniteit in mijn leven teruggebracht”

Tikkie eenzaam

Die ander bleek Selwyn te zijn. Een man uit één stuk met een Amsterdamse tongval. Over de Regenboog is hij kort: “Goede toko.” Wat hem ertoe bracht aan te kloppen, vertelt hij aarzelend. Een opeenstapeling van dingen: de lockdowns, het overlijden van zijn vader. En hij was ‘n tikkie eenzaam. “Ik was toe aan wat doen, op pad gaan. Ik dacht: laat ik me eens aanmelden bij de Regenboog. Dan zie ik wel waar het schip strandt.”

Zelfde bloedgroep

Het schip strandde bij Jeoffrey. Die had een beetje dezelfde bloedgroep. Ook Jeoffrey heeft te maken gehad met gevoelens van eenzaamheid en had behoefte aan nieuwe contacten. Hij komt oorspronkelijk uit Noord-Brabant en woont nu zeven jaar in Amsterdam. Twee muziek- en film liefhebbers. Ze zouden vrienden kunnen zijn, vindt Jeoffrey. “Hebben we daar al iets over afgesproken dan?” lacht Selwyn. Waarna Jeoffrey begint over de First Dates-vibe die zo langzamerhand opborrelt: *willen jullie elkaar nog een keertje zien?*

Samen naar Ajax

Lachend trekken de heren hun jas aan. “We gaan nog even de kroeg in”, zegt Jeoffrey, die trouwens niet Selwyn’s eerste maatje is. Selwyn’s vorige maatje ging verhuizen. “Jammer, want we hadden een goed contact. Toen gaf ik aan dat ik best nog een maatje zou willen, maar dat heeft wel even een tijdje geduurd. Ik stond op een wachtlijst. Man, vrouw, dat maakte me niet zoveel uit. Iemand uit de buurt zou wel handig zijn, zei ik, dan kun je even snel iets doen. Selwyn herinnert Jeoffrey eraan dat ze ook nog een keer naar Ajax zouden gaan. Jeoffrey, geen voetbal-liefhebber, knikt. “Het liefst tegen Feyenoord zeker?” “Of tegen Spakenburg”, kopt Selwyn ‘m in.

Raakvlakken

Andere boeg. Selwyn en Jeoffrey voeren ook serieuze gesprekken met elkaar. Over het leven, over daten en wat er verder zoal op tafel ligt. Opnieuw zijn er raakvlakken. Jeoffrey: “Selwyn had een heleboel dingen waar ik ook tegenaan liep: je eenzaam voelen, minder contact in de buurt, vastzitten op een bepaalde manier, het overlijden van je vader. En soms een sombere stemming. Volgens mij hebben we dat wel eens gemeen.” Na een korte stilte zegt Jeoffrey: “Ik weet nog wel dat ik de eerste keer aan je vroeg: hebben we eigenlijk een doel? Toen zei jij: ik wil gewoon samen dingen doen.”

Naar de kroeg

Dat pakte goed uit, de match. Voor allebei trouwens. Jeoffrey: “Maatje zijn heeft een heel stuk spontaneïteit in mijn leven teruggebracht.” Selwyn: “En we delen dezelfde humor.” Jeoffrey: “Of het gebrek eraan.” Selwyn: “Ja jongen, wat dat betreft kan je nog veel van me leren.” Dan fietsen ze weg. De regen in. Op naar de kroeg. ☔

Tekst: Nicolline van der Spek | Fotografie: Merlijn Michon

Wat was het weer gezellig, onze zomerse vrijwilligersborrel!

VRIJWILLIGERS- BORREL

Deze vond in 2022 plaats op 6 juli, bij de Buurtboerderij.

Er waren heerlijke (vega)hapjes, we dronken drankjes in de zon, de leden van de Vrijwilligersraad waren er (in een herkenbare outfit en mét een schattige hond), we hadden uitzicht op de schapen en er was een dj op een fiets die ons allemaal aan het dansen kreeg.

We worden meteen weer blij als we naar de foto's kijken! Tot de volgende keer!

Fotografie: Merlijn Michon

OVER DE DREMPEL

In buurthuizen De Meeuw en Het Claverhuis bloeien mensen op. Herkend worden, een praatje maken, uit je schulp komen. Eenmaal over de drempel kun je weer nieuwe stappen zetten.

“Toen ik dakloos werd bestond de wereld uit daklozen en niet-daklozen”, zegt Mohammed Mousi (55). Het is nog maar twee maanden geleden. Mohammed had altijd voor de klas gestaan, kreeg een burn-out en raakte na een scheiding zijn huis kwijt. Hij is nu bezig zijn problemen op te lossen. Dat doet hij vanuit De Meeuw, een buurthuis in Amsterdam Noord, waar wekelijks tussen de 500 en 600 bezoekers komen. *Heb je al gegeten?* vroegen ze hem toen hij er voor het eerst kwam, en hij schoof aan. Inmiddels helpt Mohammed zelf mee in de keuken. Elke dinsdagavond. “Ik ben hier niet ‘die dakloze’, maar gewoon Mohammed. Iedereen zegt me ook gedag: *hé Mohammed. Alles oké?*” Die waardering doet hem goed. “Je voelt dat je mens

bent bij De Meeuw.” En hij heeft goed nieuws: er is zicht op onderdak bij het Passantenhotel van HVO-Querido.

“Het Claverhuis is een buurthuis waar iedereen welkom is”

Eenzaam

Ook Don Hageman (82) staat in de keuken. Op maandag- en dinsdagochtend schenkt de vrijwilliger soep in buurtcentrum Het Claverhuis op de Elandsgracht. “Soms vragen mensen hoe duur de soep is, terwijl het gewoon op het bord staat: een euro per kom, een grote kom kost één euro vijftig. Ik zie ze aarzelen en dan geef ik het weleens gratis.” Don kijkt de mensen aan en ziet wanneer ze geen geld hebben. Hij heeft het ook door wanneer mensen eenzaam zijn. Dan maakt hij een praatje met ze, al is hij zelf geen grote prater.

Kopje koffie

Wekelijks bezoeken iets meer dan duizend bezoekers Het Claverhuis. Mensen komen om verschillende redenen, aldus dagcoördinator Nanette Beks: “De een komt voor een activiteit, zoals de popquiz, de ander voor het Repair Café. Weer een ander wil gewoon een kopje koffie en leest hier een krantje. En we hebben mensen die hier aankloppen met een hulpvraag. Ze willen een DigiD aanvragen, bijvoorbeeld, of voelen zich alleen.”

Herkenning

Dat laatste zullen mensen niet snel uit zichzelf zeggen, zegt Nanette. Maar net als Don heeft zij een antenne voor mensen die wat extra aandacht nodig hebben. “Ik zie het meestal al aan hoe ze de drempel over komen: een beetje in zichzelf gekeerd, hun blik omlaag. Dan stap ik op ze af. Ik vraag of ze Het Claverhuis al kennen en laat ze hun verhaal doen. De volgende keer is er meteen herkenning. We zwaaien naar elkaar. Ik vertel ze over onze activiteiten: de wandelclub, Franse les, een zangkoor. En bijvoorbeeld over de Buurtmaaltijd op donderdagavond. In het begin ga ik er vaak nog even bij zitten. Maar na een paar weken schuiven ze direct aan bij de mensen die ze hier hebben leren kennen.”

“Je voelt dat je mens bent bij De Meeuw”

Even opwarmen

Bij het raam laadt Hassan zijn telefoon op. Hij is dakloos en komt elke dag bij Het Claverhuis om even op te warmen. Soms gaat hij ook naar Oud-West, een inloophuis van De Regenboog Groep. “Wij zijn geen inloophuis”, benadrukt Nanette. Het Claverhuis is een buurthuis en iedereen is er welkom. Maar de buurt verandert wel. Er komen steeds meer mensen bij die economisch dakloos zijn of psychische problemen hebben. Voor deze groep is het vaak een enorme drempel om een buurthuis binnen te lopen. Maar eenmaal binnen verandert er veel. Een half jaar geleden kwam er iemand aan met een kapotte telefoon. Die wilde hij laten repareren bij het Repair Café. Zodat hij voor mogelijke werkgevers bereikbaar zou zijn. Hij was heel timide. Vorige week kwam ie weer en riep tegen iedereen die er was: Ik heb een baan!” 🌈

Tekst: Nicolline van der Spek | Fotografie: Merlijn Michon

Dit artikel verscheen op
10 oktober 2022 in Het Parool

Winnaar Amsterdam- prijs Rainbow Soulclub: “Samen creëren is de basis van wat we doen”

De Rainbow Soulclub heeft de Amsterdamprijs voor Bewezen kwaliteit ontvangen. Oprichters Saskia Janssen (53) en George Korsmit (68), een kunstenaarsechtpaar, begonnen hun collectief zeventien jaar geleden. Volgens de jury doorbreekt de Rainbow Soulclub ‘de grenzen tussen het artistieke en sociale domein.’

Wat kenmerkt jullie werk?

Korsmit: “We noemen onszelf een kunst- en solidariteitscollectief. We zijn destijds begonnen omdat we merkten dat de studenten van de kunstacademies waar we les gaven nogal in een bubbel leefden. We zijn toen met een groep naar inloophuis Blaka Watra gegaan, een van de inloophuizen van de Regenboog Groep waar ook een gebruikersruimte is.”

Janssen: “We zijn een zelf georganiseerd collectief en komen elke maandag samen in Blaka Watra, waar we schilderen en tekenen met bezoekers. Grotere werken voor tentoonstellingen maken we met de groep in ons eigen atelier. Maar we doen ook meer dan kunst maken: we gaan met iemand mee naar een rechtszaak of naar het ziekenhuis. Er zijn nu ongeveer vijfendertig leden, met een vaste groep van vijftien. De dingen die we maken, zouden we niet kunnen maken zonder elkaar: samen creëren is de basis van wat we doen.”

Korsmit: “Wanneer onze leden – mensen zonder dak boven hun hoofd, harddruggebruikers, ongedocumenteerden – aan ideeën werken, zijn ze minder met hun problemen bezig. Je wordt even teruggeworpen op je eigen creativiteit, dat werkt voor iedereen bevrijdend en rustgevend. Zeventien jaar geleden moest ik me aan de kunstacademie

verantwoorden: hoe ik het in mijn hoofd haalde om met studenten naar een gebruikersruimte te gaan. Nu worden we juist door academies gevraagd om workshops en lezingen te geven. Er is veel meer aandacht voor sociale praktijk en collectief werken.”

“Het is een groot compliment aan de groep”

Wat betekent Amsterdam voor jullie?

Janssen: “Het inloophuis waar we al zeventien jaar komen ligt in het centrum van Amsterdam en ook de leden van de Rainbow Soulclub zijn echte Amsterdammers. Zij kennen de stad op een heel andere manier dan wij, ze begeven zich in de periferie van de samenleving. Dat is niet altijd makkelijk, maar het is niet alleen maar ellende, er is ook veel humor en onderlinge solidariteit.”

Jullie hebben gewonnen in de categorie Bewezen kwaliteit. Wat betekent die prijs voor jullie?

Janssen: “Het is een groot compliment aan de groep. We waren totaal verrast. Eigenlijk zijn we niet bezig met gezien worden en toch zijn we opgevallen. In het begin waren we terughoudend met dingen naar buiten brengen. Liever werkten we

zonder oordelend oog van de buitenwereld. Maar tegenwoordig houden we presentaties onder de noemer Rearrangement of Priorities in ruimtes als Cargo in Context en A rose is a rose is a rose. Aan de prijs is een geldbedrag van 35.000 euro verbonden. Wat gaan jullie daarmee doen? Korsmit: “We waren al met een aantal dingen bezig. Bijvoorbeeld met een boek dat een handleiding kan zijn voor toekomstige makers die op onze manier willen werken. Maar we zijn ook bezig met de voorbereidingen voor een reis naar Malawi of Ghana.”

Janssen: “We zijn al een keer met een groep naar Suriname en naar Ghana geweest, waar we workshops gaven in een jeugdgevangenis en een schoolgebouw opknaptten. Het is fijn als onze leden, die in Nederland vaak worden geholpen, elders een keer zélf kunnen helpen.”

Waar zijn jullie over vijf jaar?

Janssen: “We kijken meestal niet ver vooruit, maar proberen vooral in het heden te zijn met de groep. Vooruitkijken werkt ook niet goed met onze leden, ieders situatie kan zomaar van dag tot dag veranderen. Al hopen we wel over vijf jaar nog samen te zijn als collectief en dat al onze leden dan een dak boven hun hoofd hebben.” 🌈

Tekst: Lorianne van Gelder | Fotografie: Eva Plevier

CANAL PARADE

Samen met HVO-Querido, perMens en Blijf Groep vierden wij op 5 augustus de vrijheid om jezelf te kunnen zijn, op boot nummer 25 in de Canal Parade.

Uniek dat vier organisaties uit Amsterdam – die zich inzetten voor mensen in een kwetsbare situatie – meevoeren met de Canal Parade! Met één stem willen we laten horen en dat je bij ons mag stralen, en vooral: jezelf mag zijn.

Vanuit de Regenboog stonden er zestien mensen op de boot, dertien LHBTIQ+ deelnemers en drie medewerkers.

De Regenboog Groep was ook aanwezig tijdens de Pride Walk: de demonstratie van Pride Amsterdam voor gelijke rechten die werd gehouden op zaterdag 30 juli 2022. 🌈

Fotografie: Wessel Haaxman / MVS

“De Pride Walk gaf mij een bijzonder gevoel! Samen met strijdbare deelnemers, vrijwilligers en collega’s protesteren én daardoor verenigen. De kleurrijke Walk was in vele opzichten memorabel. En: het blijft nodig, zolang mensen wereldwijd niet vrij kunnen kiezen om zichzelf te mogen zijn. Laten we vooral liefdevol blijven verbinden met elkaar.”

Edwin van der Meulen (coördinator Informele Zorg)

DE REGENBOOG
GROEP

#AARDIGEAMSTERDAMMER